สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

เสาวรัตน์ มะโนคำ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

เสาวรัตน์ มะโนคำ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE STATE AND PLOBLEMS OF NON-FORMAL EDUCATION MANAGEMENT OF EDUCATION INSTITUTIONS UNDER OFFICE OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION, NAN PROVINCE

SAOWARAT MANOKUM

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment

of the Requirements for the Master of Education Degree

in Educational Administration

May 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ของ เสาวรัตน์ มะโนคำ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ชาตรูประชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นกอง)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ดร. ธารารัตน์ มาลัยเถาว์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ผู้ศึกษาค้นคว้า: เสาวรัตน์ มะโนคำ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นกอง

คำสำคัญ: การศึกษานอกระบบ, การบริหารจัดการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู กศน. ตำบล ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ และครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน รวมทั้งสิ้น 144 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ ส่วนด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ ส่วนด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

Title: THE STATE AND PLOBLEMS OF NON-FORMAL EDUCATION MANAGEMENT OF EDUCATION INSTITUTIONS UNDER OFFICE OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION, NAN PROVINCE

Author: Saowarat Manokum, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Thidawan Unkong

Keywords: Non-Formal Education, Management

ABSTRACT

The purposes of research were 1) To study the state and problems of non-formal education management of education institution under office of non-formal and informal education, Nan province. 2) To study suggest of Non-formal education management of education institution under office of Non-formal and Informal education, Nan province. The populations were the teacher of schools under office of non-formal and informal education, Nan province, acquired by assign sample size of Krejcie and Morgan using of Stratified Random Sampling, totaling 144 people. The estimation was at 5 levels with a confidence value of 0.88. Analyze data the state and problems of non-formal education management of education institution is Mean and Standard deviation. Analyze data the suggestion of Non-formal education management of education institution by Content analysis.

The results that : 1) the the state of non-formal education management of education institution, whole was at high level. Considering each aspect; it was found that, organizing learning have maximum average, followed by Management and Adhesion evaluate and reporting have lowest average. 2)the problems of non-formal education management of education institution, whole was at medium level. Considering each aspect; it was found that, Adhesion evaluate and reporting have maximum average and Participation have lowest average.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาและแนะนำการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ในการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้จนสำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งปรากฏนามในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณคณาจารย์เจ้าของตำราทุกท่านที่ได้นำมาอ้างอิง ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำที่ดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ผู้มีพระคุณ ได้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ทุกท่าน ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานให้ผู้วิจัยได้ทำงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจนสำเร็จ

เสาวรัตน์ มะโนคำ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ฎ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

ขอบเขตของการวิจัย 3

นิยามศัพท์เฉพาะ 4

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย 6

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 8

สภาพทั่วไปสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน 8

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 21

มาตรฐาน กศน. ตำบล ปี 2565 สังกัดสำนักงาน กศน. 29

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 31

กรอบแนวคิดของงานวิจัย 32

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 33

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 33

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย....34
การเก็บรวบรวมข้อมูล....36
การวิเคราะห์ข้อมูล....36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล....38
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน....39
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน.40
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน. 51
บทที่ 5 บทสรุป....55
สรุปผลการวิจัย....55
อภิปรายผลการวิจัย....58
ข้อเสนอแนะ....60
บรรณานุกรม....62
ภาคผนวก....65
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ....66
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม....67
ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม....74
ภาคผนวก ง การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)....80
ประวัติผู้วิจัย....81

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงบุคลากรสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน.....9

ตาราง 2 แสดงสถานศึกษาในสังกัด/ กศน.ตำบล/ ศศช./ ห้องสมุดประชาชน 10

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน.....34

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 39

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ในภาพรวม ..40

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ในภาพรวม .. 41

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 1 ด้านบริหารจัดการ.....42

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 44

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม 47

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 4 ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล.....49

ตาราง 11 แสดงข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการมีผู้ให้ความคิดเห็น..... 51

ตาราง 12 แสดงข้อเสนอแนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 52

ตาราง 13 แสดงข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วม 53

ตาราง 14 แสดงข้อเสนอแนะด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล.....54

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน 24

ภาพ 2 กรอบแนวคิดของงานวิจัย 32

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563–2565) มีความสอดคล้องกับกรอบระยะเวลาตามที่ยุทธศาสตร์ชาติได้วางไว้ในช่วง 3 ปีแรก โดยมุ่งเน้นการปรับสภาวการณ์ของประเทศให้สามารถเอื้อต่อการสร้างความพร้อม สำหรับการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ ก็ได้ให้ความสำคัญต่อผู้เรียน โดยได้ระบุไว้ว่า “ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคมที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและคุณภาพชีวิต” เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และมาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า “ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต” กรมการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีรากฐานที่มั่นคงมาจาก “การศึกษาผู้ใหญ่” ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2473 โดยรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษา เพื่อยกระดับอัตราการเรียนรู้หนังสือของประชากร จึงได้จัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น เพื่อจัดการศึกษาสำหรับประชาชนที่พลาดและขาดโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิต มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยให้บริการทางการศึกษาหลากหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการและความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของตนเอง ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.)” เพื่อส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งประกอบด้วย การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีหลักการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยเป็นการบูรณาการและผสมผสานกันระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบ เพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2561) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษาต่อเนื่อง พ.ศ. 2554 กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวการณ์ปัจจุบันและอนาคตทั้งด้านการเมืองการปกครอง สังคม ประชากร เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งเชื่อมโยงสังคมเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชีย ระดับภูมิภาคและระดับโลก จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต และการพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งจำเป็นต้องใช้วิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย ตามความต้องการและความสนใจของประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยเน้นกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน กศน. ได้กำหนดเป็นนโยบายในด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งจัดการศึกษาการพัฒนาการงานและอาชีพให้มีความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนางานระดับพื้นฐาน ระดับกึ่งฝีมือ และระดับฝีมือ ที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ สร้างอาชีพหรือเพิ่มพูนรายได้

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2559) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/ตำบล มีหลักดำเนินงานจัดการศึกษาที่เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักความสอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน โดยการพัฒนาหลักสูตรที่ยึดหลักความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน ทักษะ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงาน

กอบกุล กลับอำไพ (2551) ในการจัดการศึกษานอกระบบ ด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พบว่า ปัญหาในระบบศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล เช่น ผู้รับบริการไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนไม่มีทักษะความรู้พื้นฐาน ผู้เรียนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนปัญหาด้านกระบวนการ ครูไม่มีการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการของคนในชุมชน และไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้รับบริการเป็นสำคัญ ไม่มีระบบนิเทศติดตามผลภาคีเครือข่ายไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกิจกรรม

ไม่สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และปัญหาด้านปัจจัย สภาพอาคารเรียน สถานที่และสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ อภิชาต ขันธชัย (2559) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด พบว่า การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มีผลดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งผลให้การจัดการศึกษานอกระบบ ด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ไม่มีคุณภาพและไม่เกิดประสิทธิภาพ

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน เพื่อนำผลมาใช้ปรับปรุง แก้ไข และเป็นแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา อันเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุนงานให้มีประสิทธิภาพ และเป็นการพัฒนางานที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน มีขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ
2. ด้านหลักการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการมีส่วนร่วม
4. ด้านการนิเทศ ติดตามและรายงานผล

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู กศน. ตำบล จำนวน 99 คน ครูอาสาสมัคร กศน.พื้นที่ปกติ จำนวน 44 คน และครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง จำนวน 87 คน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน รวม 230 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู กศน. ตำบล จำนวน 62 คน ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ จำนวน 28 คน และครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง จำนวน 54 คน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน รวม 144 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970) ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ประเภทของครูในแต่ละอำเภอเป็นชั้น

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น ทั้งในเรื่องของหลักสูตร วิธีการจัดกิจกรรม ระยะเวลา และวิธีการวัดผลประเมินผล เพื่อให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้เรียน

2. สภาพการจัดการศึกษานอกระบบ หมายถึง ระดับการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

3. ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ หมายถึง ระดับปัญหาในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบ ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

3.1 ด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานในด้านนโยบาย การวางแผนการดำเนินงาน แนวทางการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรม และการรายงานผลการจัดกิจกรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ หลักสูตรอาชีพ ศูนย์การเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรม การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล

3.3 ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษานอกระบบแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน เครือข่ายการเรียนรู้ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล

3.4 ด้านการนิเทศ ติดตาม และรายงานผล หมายถึง การจัดทำแผนการนิเทศติดตามผลการจัดการนอกระบบ รวมถึง การจัดเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ปรับปรุงและรายงานผลการจัดการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล

4. สถานศึกษา หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/ตำบล ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

5. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ หมายถึง หน่วยงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 15 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองน่าน อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย อำเภอนาหมื่น อำเภอปัว อำเภอสันติสุข อำเภอท่าวังผา อำเภอทุ่งช้าง อำเภอเชียงกลาง อำเภอแม่จริม อำเภอสองแคว อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอบ่อเกลือ อำเภอบ้านหลวง และอำเภอภูเพียง

6. ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล หมายถึง หน่วยงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำตำบล 15 อำเภอ รวม 99 แห่ง มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชนโดยเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน

7. บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ประกอบด้วย ครู กศน. ตำบล ครู อาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ และครู อาสาสมัคร กศน. พื้นที่

7.1 ครู กศน. ตำบล หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนพื้นที่เขตบริการ 1 ตำบล

7.2 ครู อาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการศึกษาหลักสูตรนอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การส่งเสริมการรู้หนังสือไทย การจัดการศึกษาต่อเนื่องและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ให้กับประชาชนเขตบริการ 1 อำเภอ

7.3 ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการศึกษาหลักสูตรนอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การส่งเสริมการรู้หนังสือไทย การจัดการศึกษาต่อเนื่องและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ให้กับประชาชนเขตบริการในพื้นที่สูงและพื้นที่ทรงงาน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่านทราบและตระหนักถึงสภาพและปัญหาของการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา

2. ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่านสามารถนำผลการศึกษาไปปรับใช้ในการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา

3. ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ได้แนวทางจัดการปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

1.2 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. สภาพทั่วไปสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน

2.1 สภาพทั่วไปของสำนักงาน กศน. จังหวัดน่าน

2.2 นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน

2.3 การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID–19) ของสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน

2.4 ภารกิจต่อเนื่อง

2.5 ด้านหลักสูตร สื่อ รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล งานบริการทางวิชาการ และการประกันคุณภาพการศึกษา

2.6 ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.7 ด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากราชวงศ์

2.8 ภารกิจเร่งด่วนของสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

2.9 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

2.10 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล

3. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.1 แนวคิดและหลักการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.2 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง

3.3 การศึกษาตลอดชีวิต

4. มาตรฐาน กศน. ตำบล ปี 2565 สังกัดสำนักงาน กศน.

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดของงานวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 กล่าวว่า การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษาการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551, (2551) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ความหมายของการศึกษานอกระบบไว้ว่า การศึกษาที่จัดให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัยไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษาอาชีพหรือประสบการณ์หรือความสนใจโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้พื้นฐานทักษะในการประกอบอาชีพและทักษะที่จำเป็นสำหรับความรู้ด้านอื่น ๆ เป็นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งการจัดการศึกษานอกระบบมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษาการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น ทั้งในเรื่องของหลักสูตร วิธีการจัดกิจกรรม ระยะเวลา และวิธีการวัดผลประเมินผล เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้เรียน

สภาพทั่วไปสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

สภาพทั่วไปของสำนักงาน กศน. จังหวัดน่าน

พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551, (2551) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัด” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน กศน. และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมา ว่าด้วย ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็น

หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในจังหวัด

สำนักงาน กศน. จังหวัดน่าน จัดตั้งเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2522 มีพื้นที่ 15 ไร่ 26 ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ 84 ถนนสุมนเทวราช อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ 55000 โทรศัพท์ 054-710553 โทรสาร 054-771700 เดิมชื่อศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัดน่าน เปลี่ยนเป็นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2551 ได้ประกาศจัดตั้งเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ปัจจุบันสำนักงาน กศน. จังหวัดน่าน อยู่ในสังกัดสำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ตาราง 1 แสดงบุคลากรสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน

ที่	ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
1	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน	1
2	รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน	-
3	ผู้บริหารสถานศึกษา	10
4	ศึกษานิเทศก์	-
5	ครู	45
6	บรรณารักษ์	15
7	ลูกจ้างประจำ	4
8	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	2
9	นักจัดการงานทั่วไป	7
10	นักวิชาการเงินและบัญชี	4
11	นักวิชาการศึกษา	5
12	นักวิชาการเทคโนโลยีสารสนเทศ	1
13	นักวิชาการพัสดุ	2

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
14	นักวิชาการตรวจสอบภายใน	1
15	ครูอาสาสมัคร กศน. (พื้นที่ปกติ)	44
16	ครูอาสาสมัคร กศน. (พื้นที่ ศศช.)	87
17	ครู กพด. (โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร)	4
18	ครู กศน.ตำบล	99
19	ครูผู้สอนคนพิการ	5
20	พนักงานบริการ	2
21	พนักงานขับรถห้องสมุดเคลื่อนที่	1
22	พนักงานขับรถยนต์	1
23	ยามรักษาความปลอดภัย	2
24	นักทรัพยากรบุคคล	1
	รวม	**343**

ตาราง 2 แสดงสถานศึกษาในสังกัด/ กศน.ตำบล/ ศศช./ ห้องสมุดประชาชน

ที่	สถานศึกษา	ห้องสมุดประชาชน (จำนวนแห่ง)	กศน.ตำบล (จำนวนแห่ง)	ศศช.	
				พื้นที่ทรงงาน	พื้นที่ปกติ
1.	กศน.อำเภอเมืองน่าน	1	11	–	3
2.	กศน.อำเภอแม่จริม	1	5	–	1
3.	กศน.อำเภอบ้านหลวง	1	4	–	–
4.	กศน.อำเภอนาน้อย	1	7	–	2
5.	กศน.อำเภอปัว	1	12	–	10
6.	กศน.อำเภอท่าวังผา	1	10	–	2
7.	กศน.อำเภอเวียงสา	1	17	–	2
8.	กศน.อำเภอทุ่งช้าง	1	4	–	1
9.	กศน.อำเภอเชียงกลาง	1	6	–	5
10.	กศน.อำเภอนาหมื่น	1	4	–	–

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	สถานศึกษา	ห้องสมุดประชาชน (จำนวนแห่ง)	กศน.ตำบล (จำนวนแห่ง)	ศศช.	
				พื้นที่ทรงงาน	พื้นที่ปกติ
11.	กศน.อำเภอสันติสุข	1	3	–	1
12.	กศน.อำเภอบ่อเกลือ	1	4	23	–
13.	กศน.อำเภอสองแคว	1	3	–	4
14.	กศน.อำเภอภูเพียง	1	7	–	1
15.	กศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	1	2	10	–
	รวม	**15 แห่ง**	**99 แห่ง**	**33 แห่ง**	**32 แห่ง**

นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน

วิสัยทัศน์

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และการพัฒนา (2564) คนน่านได้รับโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21

พันธกิจ

1. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมทุกช่วงวัย และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง บริบททางสังคม และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่าย ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การเรียนและแหล่งการเรียนรู้อื่นในรูปแบบต่าง ๆ

3. ส่งเสริมและพัฒนาการนำเทคโนโลยีทางการศึกษา และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง

4. พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมการวัดและประเมินผล ในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน

5. พัฒนาบุคลากรและระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

1. ประชาชนผู้ด้อย พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้รับโอกาส ทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงเป็นไปตามสภาพปัญหา และความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

2. ประชาชนได้รับการยกระดับการศึกษา สร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนเพื่อพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

3. ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้และมีเจตคติทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถคิดวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์

4. ประชาชนได้รับการสร้างและส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่านเพื่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5. ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนร่วมจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน

6. หน่วยงานและสถานศึกษาพัฒนา เทคโนโลยีทางการศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการยกระดับคุณภาพในการจัดการเรียนรู้และเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้กับประชาชน

7. หน่วยงานและสถานศึกษาพัฒนาสื่อและการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา คุณภาพชีวิต ที่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงบริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งตามความต้องการของประชาชน และชุมชนในรูปแบบที่หลากหลาย

8. บุคลากรของหน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ

9. หน่วยงานและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID–19) ของสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และการพัฒนา (2564) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อเดือนธันวาคม 2562 ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของไทยในทุกระดับชั้น ซึ่งรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกประกาศและมีมาตรการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสดังกล่าว อาทิ กำหนดให้มีการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การห้ามใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกแห่งทุกประเภทเพื่อจัดการเรียนการสอน การสอบ ฝึกอบรม หรือการทำกิจกรรมใด ๆ ที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก การปิดสถานศึกษาด้วยเหตุพิเศษ การกำหนดให้ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ อาทิ การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ การจัดการเรียนรู้ผ่านระบบการออกอากาศทางโทรทัศน์ วิทยุ และโซเชียลมีเดียต่าง ๆ รวมถึงการสื่อสารแบบทางไกลหรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์

ในส่วนของสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน ได้มีการพัฒนาปรับรูปแบบ กระบวนการและวิธีการดำเนินงานในภารกิจต่อเนื่องต่าง ๆ ในสถานการณ์การใช้ชีวิตประจำวัน และการจัดการเรียนรู้ เพื่อรองรับการใช้ชีวิตแบบปกติวิถีใหม่ (New Normal) ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทหากมีความจำเป็นต้องมาพบกลุ่ม หรืออบรมสัมมนาทางสถานศึกษาต้องมีมาตรการป้องกันที่เข้มงวด การจัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ และผู้รับบริการต้องใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า ต้องมีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล เน้นการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน

ภารกิจต่อเนื่อง

1. ด้านการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 สนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบตั้งแต่ปฐมวัยจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนค่าจัดซื้อหนังสือเรียน ค่าจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และค่าจัดการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและเพียงพอ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

1.2 จัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสและขาดโอกาสทางการศึกษา ผ่านการเรียนแบบเรียนรู้ตามความต้องการของ

ตนเอง การพบกลุ่ม การเรียนแบบชั้นเรียนหรือหลักสูตรระยะสั้น และการจัดการศึกษาทางไกล

1.3 พัฒนาประสิทธิภาพ คุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านหลักสูตรรูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอน สื่อและนวัตกรรม ระบบการวัดและประเมินผลการเรียน และระบบการให้บริการนักศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ

1.4 จัดให้มีการประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษา และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่มีความโปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้ มีมาตรฐานตามที่กำหนด และสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีคุณภาพที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้และเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจบหลักสูตร อาทิ กิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคี กิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การแข่งขันกีฬา การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด กิจกรรมจิตอาสา และการจัดตั้งชมรม/ชุมนุม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์อื่น ๆ นอกหลักสูตรมาใช้เพิ่มชั่วโมงกิจกรรมให้ผู้เรียนจบตามหลักสูตรได้

2. การส่งเสริมการรู้หนังสือ

2.1 พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร สื่อ แบบเรียน เครื่องมือวัดผลและเครื่องมือการดำเนินงานการส่งเสริมการรู้หนังสือที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของผู้เรียน

2.2 พัฒนาครู กศน. และหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่ร่วมจัดการศึกษา/กิจกรรม ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้ไม่รู้หนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ และอาจจัดให้มีอาสาสมัคร กศน. เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือในพื้นที่ที่มีความต้องการจำเป็นเป็นพิเศษ

2.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริม การรู้หนังสือ การคงสภาพ การรู้หนังสือการพัฒนาทักษะการรู้หนังสือให้กับประชาชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของประชาชน

3. การศึกษาต่อเนื่อง

3.1 จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอาชีพเฉพาะทางหรือการบริการ รวมถึงการเน้นอาชีพช่างพื้นฐาน ที่สอดคล้อง

กับศักยภาพของผู้เรียน ความต้องการและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ มีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ สอดรับกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยจัดให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งอาชีพเด่น การประกวดสินค้าดีพรีเมี่ยม การสร้างแบรนด์ของ กศน. รวมถึงการส่งเสริมและจัดหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ และให้มีการกำกับ ติดตาม และรายงานผลการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.2 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะคนพิการ ผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และมุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีทักษะการดำรงชีวิตตลอดจนสามารถประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองได้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของข่าวสารข้อมูลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในอนาคตโดยจัดกิจกรรมที่มีเนื้อหาสำคัญต่าง ๆ เช่น การอบรมจิตอาสา การให้ความรู้เพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การอบรมพัฒนาสุขภาพกายและสุขภาพจิต การอบรมคุณธรรมและจริยธรรม การป้องกันภัยยาเสพติด เพศศึกษา การปลูกฝังและการสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผ่านการอบรมเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ค่ายพัฒนาทักษะชีวิต การจัดตั้งชมรม/ชุมนุม การอบรมส่งเสริมความสามารถพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น

3.3 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน โดยใช้หลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในรูปแบบของการฝึกอบรมการประชุม สัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดกิจกรรมจิตอาสา และรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทของชุมชน แต่ละพื้นที่ รวมทั้งสังคมพหุวัฒนธรรม โดยจัดกระบวนการให้บุคคลรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างกระบวนการจิตสาธารณะ การสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย การเคารพในสิทธิและเสรีภาพ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับประชาชน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ตามทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

4. การศึกษาตามอัธยาศัย

4.1 พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง เช่น การพัฒนา กศน. ตำบล ห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง ให้มีการบริการที่สะดวกและทันสมัย ส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัคร กศน. เพื่อส่งเสริมการอ่าน สร้างเครือข่าย จัดหน่วยบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดชาวตลาด พร้อมหนังสือและอุปกรณ์ เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้บริการกับประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง สม่ำเสมอ

4.2 ประสานความร่วมมือหน่วยงาน องค์กร หรือภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีรูปแบบที่หลากหลาย และตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น พิพิธภัณฑ์ศูนย์เรียนรู้ แหล่งโบราณคดี วัด ศาสนาสถาน ห้องสมุด รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

ด้านหลักสูตร สื่อ รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล งานบริการทางวิชาการ และการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่หลากหลาย ทันสมัย รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ และหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทและความต้องการของของผู้เรียนและชุมชนแต่ละพื้นที่

2. ส่งเสริมการพัฒนาสื่อแบบเรียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่น ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายทั่วไปและกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา

3. พัฒนาระบบการประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษา และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้รับรู้และสามารถเข้าถึงระบบการประเมินได้

4. พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการศึกษานอกระบบทุกหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้มาตรฐานโดยการนำแบบทดสอบกลาง และระบบการสอบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Exam) มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเผยแพร่รูปแบบการจัด ส่งเสริม และสนับสนุน

การจัดการศึกษา รวมทั้งให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวางและมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทอย่างต่อเนื่อง

6. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับบริบทและภารกิจของ กศน. มากขึ้น เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกโดยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพ และสามารถดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้การประเมินภายในด้วยตนเอง และจัดให้มีระบบสถานศึกษาพี่เลี้ยงเข้าไปสนับสนุนอย่างใกล้ชิด สำหรับสถานศึกษาที่ยังไม่ได้เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก ให้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1. พัฒนาการเผยแพร่การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล และช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Youtube Facebook หรือ Application อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครู กศน. นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Do It Yourself: DIY)

2. สำรวจ วิจัย ติดตามประเมินผลด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนางานให้มีความถูกต้อง ทันสมัยและสามารถส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนได้อย่างแท้จริง

3. พัฒนาระบบการให้บริการสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ได้หลายช่องทาง ทั้งทางอินเทอร์เน็ต และรูปแบบอื่น ๆ อาทิ Application บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ และ Tablet รวมทั้งสื่อ Offline ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกใช้บริการเพื่อเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ได้ตามความต้องการ

ด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากราชวงศ์

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหรือโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากราชวงศ์

2. จัดทำฐานข้อมูลโครงการและกิจกรรมของ กศน.ที่สนองงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหรือโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากราชวงศ์ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการติดตามประเมินผล และการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. พัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” เพื่อให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. จัดและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนบนพื้นที่สูง ถิ่นทุรกันดาร และพื้นที่ชายขอบ

ภารกิจเร่งด่วนของสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ในการประชุมมอบนโยบาย และภารกิจเร่งด่วน ของสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้มอบภารกิจเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ มีทั้งสิ้น 12 ภารกิจ ซึ่งทุกภารกิจทุกคนต้องดำเนินงานให้เกิดผลงานที่สามารถจับต้องได้ ตามค่านิยมหลัก (Core Value) “คนสำราญ งานสำเร็จ”

ภารกิจที่สำคัญประกอบด้วย

1. น้อมนำพระบรมราโชบายสู่การปฏิบัติ “หนึ่งชุมชน หนึ่งนวัตกรรมการพัฒนาชุมชนถิ่นไทยงาม” เพื่อความกินดีอยู่ดี มีงานทำ เช่น โคกหนองนาโมเดล, คลองสวยน้ำใส, พลังงานทดแทน (แสงอาทิตย์), จิตอาสาพัฒนาชุมชน

2. ปรับโครงสร้างการบริหารและอัตรากำลังให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลง เร่ง “การสรรหา บรรจุ แต่งตั้งที่มีประสิทธิภาพ” เช่น การจัดประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์บทบาทภารกิจ และอัตรากำลังของสำนักงาน กศน. และหน่วยงานในสังกัดทุกหน่วย

3. เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ...ให้สำเร็จ

4. พัฒนาหลักสูตรทุกระดับ ทุกประเภท ให้ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทสภาวะปัจจุบันและความต้องการของผู้เรียน Credit Bank System/E-exam รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด เพื่อสร้างคนดี มีระเบียบวินัย และมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง

5. พัฒนา Bigdata ของ กศน. ที่ทันสมัย รวดเร็ว และทันที “ข้อมูลและสารสนเทศ กศน. ที่ทันสมัยจะปรากฏบนหน้าจอมือถือทันที เมื่อคุณต้องการ” รวมทั้ง การสื่อสารและประชาสัมพันธ์งานของ กศน.ต้องมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล “ตีฆ้องร้องป่าวข่าวชาว กศน.”

6. พัฒนาระบบ Online Learning ONIE Digital Learning Platform รองรับ Deep และ Digital Science Museum ,ศูนย์เรียนรู้ทุกช่วงวัย รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ในทุกกลุ่มเป้าหมาย “เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา”

7. ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถด้านดิจิทัล Digital Literacy ให้กับบุคลากร กศน. ทุกระดับ และกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

8. ส่งเสริม สนับสนุนการฝึกอาชีพเพื่อการมีงานทำ “Re-Skill Up-Skill” และออกใบรับรองความรู้ความสามารถ”

9. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับทุกภาคีเครือข่ายและภาคเอกชนในการฝึกอาชีพและส่งเสริมการตลาดเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์/สินค้า กศน. ขยายช่องทางการจำหน่าย

10. ซ่อมแซม ฟื้นฟูอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมของสำนักงานทุกแห่ง และแหล่งเรียนรู้ทุกแห่ง ให้สะอาด ปลอดภัย พร้อมให้บริการด้วยมิตรไมตรี “กศน.งามตา ประชาชื่นใจ”

11. จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ของชาว กศน. อาทิ “กศน.เกมส์” และกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ของพี่น้องชาว กศน.

12. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค “ทีม กศน.” “ทีมกระทรวงศึกษาธิการ”

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เรียกโดยย่อว่า กศน. อำเภอ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ศรัญญา โนนคู่เขตโข, 2562, หน้า 115)

1. ดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานหน่วยงานภาคีเครือข่าย เพื่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

4. จัด ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่

5. จัด และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

7. วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐานการศึกษานอกระบบ

8. พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

9. กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายในติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน

10. ดำเนินการประกันคุณภายภายใน ให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

11. ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

12. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน มุ่งสร้างโอกาสและให้บริการการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี ตอบสนองความต้องการและเสนอทางเลือกในการพัฒนาตนเองอันนำไปสู่การพัฒนาชีวิตของประชาชนโดยยึดหลักชุมชนเป็นรากฐานของการพัฒนา

กศน. ตำบล หมายความว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

1. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2. สร้างและขยายภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน

3. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

4. ประสานและเชื่อมโยงการดำเนินงานการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน

กศน. ตำบล จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

1. การส่งเสริมและจัดการศึกษานอกระบบได้แก่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

3. การดำเนินการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน

4. การส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5. การจัดบริการศูนย์ติวเข้มเติมเต็มความรู้

6. การจัดบริการการเรียนรู้โดยเครือข่ายอินเตอร์เน็ต

7. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

8. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองด้วยวิถีประชาธิปไตย

9. ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10. เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และศาสนสถานอื่นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน

11. การส่งเสริมและสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

12. การส่งเสริมการจัดการศึกษาตลอดชีวิต โดยจัดให้มีอาสาสมัคร กศน. 50 หลังคาเรือนต่อหนึ่งคน

13. กิจกรรมอื่น ๆ ตามนโยบายรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

แนวคิดและหลักการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การศึกษานอกระบบ

พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551, (2551) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 กล่าวว่า การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษาการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยหลักสูตรและเนื้อหาจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

มาตรา 4 ระบุว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจนมีรูปแบบมีหลักสูตรวิธีการจัดและระยะเวลาการเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษาหรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

สำนักงาน กศน. ให้ความหมาย การศึกษานอกระบบว่าการศึกษาที่จัดให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัยและไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษาอาชีพประสบการณ์หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้พื้นฐานทักษะในการประกอบอาชีพและทักษะที่

จำเป็นสำหรับความรู้ด้านอื่น ๆ เป็นฐานในการดำรงชีวิตการจัดการศึกษานอกระบบมีความยืดหยุ่นในการกำหนดรูปแบบ จุดมุ่งหมาย วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษาและการวัดผลและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้เรียน

2. หลักการของการศึกษานอกระบบ

2.1 ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึงเป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

2.2 การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบเป็นการจัดการศึกษาที่จัดให้กับผู้พลาดโอกาส ผู้ด้อยโอกาสและผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เกิดการพัฒนาตนเองพัฒนาทักษะชีวิตสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่กว้างขวางส่งผลให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมีศักยภาพในการแข่งขันและพัฒนาที่ยั่งยืนนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

3. การศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 มาตรา 16 ให้ความหมายการศึกษาตามอัธยาศัยว่าเป็นการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพความพร้อมและโอกาสโดยการศึกษาจากบุคคลประสบการณ์ สังคมสภาพแวดล้อมสื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

มาตรา 4 ระบุว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความสนใจความต้องการโอกาสความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551, หน้า 5) ให้ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัยว่า การศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพความพร้อมและโอกาส เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะความบันเทิงและการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยมีลักษณะที่สำคัญคือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน ไม่มีการสอบ ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

4. หลักการของการศึกษาตามอัธยาศัย

4.1 การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

4.2 การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

4.3 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา

สรุปการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจตามความพร้อมและศักยภาพของตนเองการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาเป็นการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตซึ่งหน่วยงานองค์กรและภาคีเครือข่ายสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตให้กับผู้เรียนได้โดยจัดหาและเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้มีกิจกรรมหลากหลายทันสมัยทันต่อเหตุการณ์เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. ปรัชญาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ทองอยู่ แก้วไทรฮะ (2550) กล่าวว่า ปรัชญา“ คิดเป็น” อยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า ความต้องการของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนมีจุดรวมของความต้องการที่เหมือนกัน คือ ทุกคนต้องการความสุขคนเราจะมีความสุขเมื่อตัวเราและสังคมสิ่งแวดล้อมผสมกลมกลืนกันได้โดยปรับตัวเราให้เข้ากับสังคมสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาหรือโดยการปรับสังคมสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเราหรือปรับทั้งตัวเราและสังคมสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกันได้ก็จะมีความสุข

คนที่จะทำได้เช่นนี้ต้องรู้จักคิด รู้จักใช้ปัญญา รู้จักตนเองและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี จึงจะเรียกได้ว่าเป็น“ คนคิดเป็น” นั่นก็คือ เป็นผู้ที่รู้จักปัญหาเรื่องทุกข์รู้จักสาเหตุแห่งทุกข์ซึ่งมีอยู่ในตนและสภาพแวดล้อม รู้จักการวิเคราะห์หาวิธีดับทุกข์จากวิชาการและประสบการณ์และใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการดับทุกข์จึงจะเกิดความสุขถ้ายังไม่เกิดความสุขก็ต้องย้อนกลับไปพิจารณาข้อมูลทั้งสามด้านคือวิชาการตนเองและสังคมสิ่งแวดล้อมใหม่อีกครั้งจนกว่าจะพอใจ

กระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามปรัชญา “คิดเป็น” นี้ ผู้เรียนถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดผู้สอนจะเป็นผู้จัดโอกาสจัดกระบวนการจัดระบบข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งจัดบรรยากาศที่เหมาะสมในการเรียนรู้ขึ้น กิจกรรมในการเรียนรู้อาจมีแนวทางดังนี้

5.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์จากปัญหาและความต้องการของตนเองและชุมชน

5.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

5.3 ผู้เรียนเรียนรู้จากการอภิปรายถกเถียงในประเด็นที่เป็นปัญหา

5.4 ผู้เรียนเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มมีการใช้ข้อมูลหลายๆด้าน

5.5 ผู้เรียนเรียนรู้จากวิถีชีวิตวิถีการทำงานวิถีชุมชนและภูมิปัญญา

5.6 ผู้เรียนเรียนรู้จากการทำโครงงานการเข้าค่ายการศึกษาดูงาน

5.7 ผู้เรียนเรียนรู้จากการศึกษาวิจัยศึกษากรณีตัวอย่างที่หลากหลาย

5.8 ผู้เรียนได้ฝึกการตัดสินใจด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ลึกซึ้งเพียงพอและเชื่อถือได้

5.9 ผู้เรียนรู้จักการใช้เทคนิคกระบวนการต่าง ๆ เช่น การนำเวทีชาวบ้านมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาปัญหาและการคิดแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน

5.10 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักการตัดสินใจในการแก้ปัญหาบนพื้นฐานของข้อมูลที่เพียงพอทั้งข้อมูลตนเอง วิชาการ สังคมและสิ่งแวดล้อม และนำไปสู่การปฏิบัติ

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไปได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งประกอบไปด้วย การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดังนี้

ภาพ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน

ที่มา: กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ, 2561

1. วิธีและการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2561) วิธีและการจัดการศึกษาต่อเนื่อง มีทั้งหมด 4 รูปแบบ

1.1 รูปแบบกลุ่มสนใจ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มีการรวมกลุ่มหรือไม่รวมกลุ่ม โดยมีผู้เรียนตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ดังนี้

1.1.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจที่มีการรวมกลุ่มของผู้เรียน โดยจัดหลักสูตรไม่เกิน 30 ชั่วโมง

1.1.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามภารกิจ เช่น อำเภอเคลื่อนที่ จังหวัดเคลื่อนที่ การร่วมจัดกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น เป็นต้น ที่ประชาชนผู้สนใจสมัครเรียน ณ สถานที่จัดกิจกรรมโดยจัดหลักสูตรไม่เกิน 5 ชั่วโมง

1.2 รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ 11 คนขึ้นไป โดยจัดหลักสูตรตั้งแต่ 31 ชั่วโมงขึ้นไป

1.3 รูปแบบกิจกรรมฝึกอบรมประชาชน เป็นการอบรม การศึกษาดูงาน การจัดเวทีประชาคม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นการฝึกอบรม มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ มีเจตคติและทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยโครงการ/หลักสูตรมีระยะเวลาตามความเหมาะสม และมีผู้เข้าร่วมอบรมไม่ต่ำกว่า 15 คน

1.4 รูปแบบการเรียนรู้รายบุคคล เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนบุคคลหนึ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่าย

2. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ เจตคติ และมีทักษะในอาชีพ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบด้วย ทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐานการคิดแก้ปัญหาการสื่อสาร และทักษะเกี่ยวกับความปลอดภัยในอาชีพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

2.1 ระดับการพัฒนาอาชีพเพื่อการทำมาหากิน

2.2 ระดับการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิม

3. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัยมีความรู้ เจตคติ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิต 10 ประการ ได้แก่

3.1 ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างรอบคอบ

3.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้

3.3 ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบไม่เกิดความเครียด

3.4 ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความคิดและความรู้สึกของตนเองอย่างถูกต้อง เหมาะสม

3.5 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ และผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีพลังในการต่อสู้และอย่างเหมาะสมกับวัย

3.6 ทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การรู้จักและเข้าใจตนเอง

3.7 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ หมายถึง ความสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล และรักษาความสัมพันธ์นั้นไว้

3.8 ทักษะการจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ หมายถึง การรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

3.9 ทักษะการจัดการกับความเครียด หมายถึงการรับรู้ถึงสามเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียดและแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด

3.10 ทักษะความเห็นใจผู้อื่น หมายถึง มีความเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ ฯลฯ และยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากตนเอง

4. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นการจัดกระบวนการให้บุคคลรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างกระบวนการจิตสาธารณะ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปฏิบัติ ตลอดจนการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ดังนี้

4.1 การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.1 การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่

4.1.2 การทำบัญชีครัวเรือน

4.1.3 วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์

5. การศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในชุมชน โดยให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นศูนย์สาธิตและทดลองด้านการศึกษาอาชีพ และสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตพอเพียง เพื่อพัฒนาแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยกระดับเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

6. การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเน้นการแก้ปัญหาการดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ สิ่งแวดล้อม และวิกฤติพลังงาน โดยเน้นการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทดแทนและการใช้เครื่องทุ่นแรง

7. การนิเทศ ติดตาม

การนิเทศ ติดตามผล การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ ผู้สอน หน่วยงานภาคีเครือข่าย และชุมชน ผู้ทำหน้าที่นิเทศติดตามผล ประกอบด้วย

7.1 ผู้บริหาร

7.2 ศึกษานิเทศก์

7.3 ผู้ทำหน้าที่นิเทศที่ได้รับมอบหมาย

กระบวนการนิเทศ ติดตามผลการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดำเนินการเป็นระบบการบริหารตามวงจร PDCA

การรายงานผล เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิดและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับผลการนิเทศและติดตามการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้เกิดความเข้าใจโดยวิธีการรายงานด้วยวาจา การรายงานด้วยเอกสาร และระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ สำนักงาน กศน. (District Management Information System (DMIS)) การรายงานด้วยสื่อเทคโนโลยีประกอบการนำเสนอผลการดำเนินงานที่มีความน่าเชื่อถือ

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ ติดตามผลและรายงานผลเป็นการนิเทศภายใน โดยมีผู้ทำหน้าที่นิเทศ มี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การนิเทศติดตามผล และรายงานผลโดยสถานศึกษา
2. การนิเทศ ติดตามผล และรายงานผลโดยสำนักงาน กศน. จังหวัด

3. การนิเทศ ติดตามผล และรายงานผลโดย สำนักงาน กศน.

การศึกษาตลอดชีวิต

จักรวุฒิ ชนะพันธ์ (2558) ได้ให้ความหมายการศึกษาตลอดชีวิตไว้ว่า เป็นรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์การเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) ด้านการสร้างความเชื่อมโยงของแหล่งการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง4) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย 5) ด้านการประสานความร่วมมือ 6) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้และการประเมินรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 7) ด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 8) ด้านการส่งเสริมการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกด้าน และผู้เข้าร่วม ทำประชาพิจารณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

ดุษณี คำมี (2557) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นกระบวนการศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลในรูปแบบของการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของบุคคล ตั้งแต่เกิดจนตายเพื่อมุ่งให้บุคคลได้พัฒนาตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพโดยบุคคลนั้นจะต้องมีแรงจูงใจที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

อาชัญญา รัตนอุบล (2557) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลในทุกช่วงวัยเป็นการเรียนรู้จากวิถีชีวิตของตนเอง และใช้ทรัพยากรที่สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง เพื่อนำไปสู่ประสบการณ์อย่างมีคุณค่า โดยการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ก็ได้ เป็นการสนับสนุนบุคคลเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากกันและกัน และเรียนรู้จากคนอื่นในสังคมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถพัฒนาความสนใจ ความต้องการและความสามารถของตนเองให้สมบูรณ์ตามความต้องการของตนเองเป็นสำคัญ

Dave (1973) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตไว้ว่า มีคำที่มีความสัมพันธ์กัน 3 คำ คือ การศึกษา (Education) ชีวิต (Life) ตลอดชีวิต (Lifelong) และโดยความหมายของแต่ละคำจะช่วยให้รวมความหมายและขอบเขตของการศึกษาตลอดชีวิต คำว่า ชีวิต และการศึกษา โดยสรุปการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นเมื่อชีวิตเริ่มต้นและสิ้นสุดลง

ครอบคลุมถึงการศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในทุกช่วงของชีวิต เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่อาศัยความต่อเนื่องและการเชื่อมโยงกันระหว่างความรู้เดิมของบุคคลและความรู้ใหม่ที่ได้รับมา ดังนั้น จึงเป็นมิติการเรียนรู้ที่มีระยะเวลายาวนาน สามารถพัฒนาทักษะนั้น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของตน เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกช่วงเวลา ทุกกิจกรรมที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการของตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างมีความสุข

มาตรฐาน กศน. ตำบล ปี 2565 สังกัดสำนักงาน กศน.

สังกัด สำนักงาน กศน. (2565) ตามที่กระทรวง ศึกษาธิการ มีนโยบายให้มีการจัดตั้ง กศน. ตำบล/แขวงขึ้นในปี พ.ศ. 2553 และได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย กศน. ตำบล/แขวง: แหล่งเรียนรู้ราคาถูก พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2553 เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชนโดยเน้นการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของชุมชนและจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ประชาชนได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 สำนักงาน กศน. ได้จัดทำ “มาตรฐาน กศน. ตำบล ปี 2554” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กศน. ตำบล/แขวง ตามสภาพบริบทระดับพื้นที่ในปี พ.ศ. 2565 สำนักงาน กศน. ได้ปรับมาตรฐาน กศน. ตำบล/แขวง เพื่อให้สอดรับกับการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ข้อที่ 2 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตที่มุ่งเน้นและนำประเทศไทยเข้าสู่สังคมที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนทุกช่วงวัยมีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิต ให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิต เป็นพลเมืองดี รู้เท่าทันและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม สังคมที่เปลี่ยนไปได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ สำนักงาน กศน. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา โดยใช้ กศน. ตำบล เป็นกลไกการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับตำบล ที่ทำหน้าที่ให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตภายในชุมชน ซึ่งมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ทั้งทางด้านบุคลากร ในการเป็นผู้จัดการศึกษาการเรียนรู้ การพัฒนาการจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายตรงกับความต้องการของชุมชนเพื่อ

ยกระดับคุณภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิตที่เอื้อต่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน

ดังนั้น สำนักงาน กศน. จึงปรับมาตรฐานดังกล่าว ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการติดตามผล ประเมินผลและรายงานผล เพื่อให้ครู กศน.ตำบลและผู้เกี่ยวข้อง มีแนวทางในการพัฒนา กศน. ตำบล/แขวง ต่อไป

มาตรฐาน กศน. ตำบล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 อาคารสภาพเหมาะสม มั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

1.2 สื่อ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

1.3 การบริหารงบประมาณ

1.4 บุคลากรปฏิบัติงานครอบคลุมตามภารกิจที่กำหนด

1.5 การสร้างและนำนวัตกรรมและหรือเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ใน การจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน (Information Center)

2.2 เป็นศูนย์สร้างโอกาสการเรียนรู้ (Opportunity Center)

2.3 เป็นศูนย์การเรียนชุมชน (Learning Center)

2.3.1 ศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตย

2.3.2 ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.3 ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.3.4 ศูนย์ดิจิทัลชุมชน

2.4 เป็นศูนย์ชุมชน (Community Center)

มาตรฐานที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.1 ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม กศน. ตำบล

3.2 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ในตำบลและต่างตำบล

3.3 ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการดำเนินงาน กศน. ตำบล

3.4 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่าย

มาตรฐานที่ 4 ด้านการติดตามผล ประเมินผลและรายงานผล มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

4.1 การติดตามและประเมินผล

4.2 การสรุปผลและรายงานผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิชาต ขันธชัย (2559) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมหลักการจัดการเรียนรู้และด้านการมีส่วนร่วม ส่วนด้านการนิเทศ ติดตามและรายงานผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

นฤพนธ์ ศรีปากดี (2559) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบตามการรับรู้ของนักศึกษา กศน. ตำบลจันทร์เพ็ญ อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบตามการรับรู้ของนักศึกษา กศน. ตำบลเพ็ญจันทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบตามการรับรู้ของนักศึกษา กศน. ระหว่างระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ธเนตร หลงศรี (2558) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพที่ประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ส่วนด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ส่วนด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด

ทวีโชค เรืองขจรเมธี (2556) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการปฏิบัติงานครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพะเยา พบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

สมปอง วิมาโร (2554) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีษะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่ามากที่สุด ส่วนด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดตาม ประเมิน และรายงานผลมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

สุนีรัตน์ ปัตถาทุม (2557) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนด้านการนิเทศติดตามและรายงานผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อเนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการนิเทศ ติดตามและรายงานผล

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ดังนี้

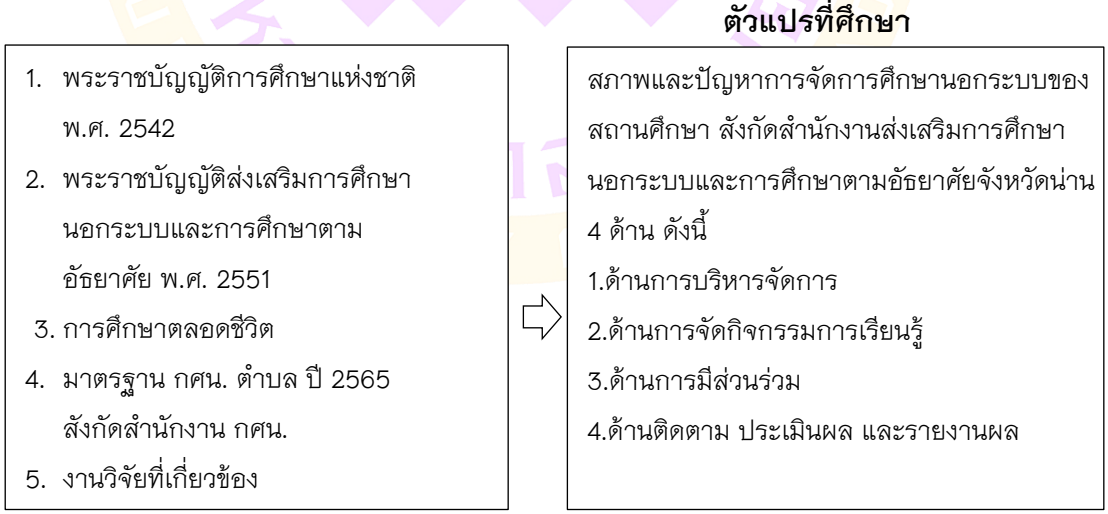

ภาพ 2 กรอบแนวคิดของงานวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู กศน. ตำบล จำนวน 99 คน ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ จำนวน 44 คน และครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง จำนวน 87 คน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 230 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู กศน. ตำบล จำนวน 62 คน ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ จำนวน 28 คน และครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง จำนวน 54 คน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน รวมทั้งสิ้น 144 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของครูในแต่ละอำเภอเป็นชั้น ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ที่	ประเภทครู	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ครู กศน. ตำบล	99	62
2	ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ	44	28
3	ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง	87	54
	รวมทั้งสิ้น	**230**	**144**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามจาก เนื้อหา ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเนื้อหาความถูกต้องและครอบคลุมตรงตามที่ต้องการวัด เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษา คือ

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีมีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ขอบข่าย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. เพื่อนำข้อมูลที่ได้สร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและนำร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีคุณสมบัติมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด จำนวน 1 คน และครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

2.2.1 ดร. อนวัช อุ่นกอง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนสันติคีรี สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

2.2.2 นายประพันธ์ ทองพราว ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน

2.2.3 นางวัชญาณ์ ยอดหล้า ครูชำนาญการพิเศษ ครู กศน. อำเภอเมืองน่าน

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาพิจารณาแบบสอบถามลงความเห็นเป็นค่าระดับคะแนน และวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา โดยดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

2.3 นำร่างแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบและแนะนำเพื่อจัดแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดน่าน และนำผลการทดลองใช้ทุกฉบับมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Conbach) ได้เท่ากับ .88

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อขอคำแนะนำ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย จากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย พร้อมแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ จากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ส่งให้กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ผ่านแอพพลิเคชั่นออนไลน์ Google Form

4. ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 ฉบับ ได้รับการตอบกลับ จำนวน 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้ง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสิติโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยจำแนกเป็นรายด้านและผลรวม โดยนำค่าคะแนนเฉลี่ย มาแปลผลตามเกณฑ์ของเบสท์และคาน

4.51–5.00 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับน้อย

1.0–1.50 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้

1. ใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences for Windows: SPSS for Windows) ทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

1.1 ค่าความถี่ (Frequencies)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาแต่ละคนพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน –1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{|\sum R|}{N}$$

IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินว่า ข้อคำถามใดที่มีความเที่ยงตรงสูงใช้ได้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538, หน้า 117)

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50–1.00 มีความเที่ยงตรงสูง

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 144)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
1) ชาย	51	35.42
2) หญิง	93	64.58
รวม	**144**	**100.00**
2. อายุ		
1) 20–30 ปี	31	21.53
2) 31–40 ปี	49	34.03
3) 41–50 ปี	48	33.33
4) 51 ปีขึ้นไป	16	11.11
รวม	**144**	**100.00**
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
1) อนุปริญญา	2	1.39
2) ปริญญาตรี	122	84.72
3) ปริญญาโท	20	13.89
รวม	**144**	**100.00**
4. ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ		
1) ต่ำกว่า 5 ปี	41	28.47
2) 5–10 ปี	25	17.36
3) 10–15 ปี	40	27.78
4) มากกว่า 15 ปี	38	26.39
รวม	**144**	**100.00**
5. ตำแหน่งทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม		
1) ครู กศน. ตำบล	62	43.05
2) ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ	28	19.45
3) ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง	54	37.50
รวม	**144**	**100.00**

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.58 อายุ ระหว่าง 31–40 ปี ร้อยละ 34.03 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 84.72 มีประสบการทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ ต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 28.47 ตำแหน่ง ครู กศน. ตำบล ร้อยละ 43.05

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน ในภาพรวม

	สภาพการจัดการศึกษานอกระบบ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1.	ด้านการบริหารจัดการ	4.20	.58	มาก	3
2.	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.27	.48	มาก	1
3.	ด้านการมีส่วนร่วม	4.21	.58	มาก	2
4.	ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล	4.17	.58	มาก	4*
	ผลรวม	**4.21**	**.49**	**มาก**	

จากตาราง 5 สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = .49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = .48) รองลงมา คือ ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = .58) และด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = .58) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ 4 ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = .58)

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน ในภาพรวม

	ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1.	ด้านการบริหารจัดการ	2.82	.97	ปานกลาง	3
2.	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.86	1.02	ปานกลาง	2
3.	ด้านการมีส่วนร่วม	2.71	1.08	ปานกลาง	4*
4.	ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล	3.06	1.18	ปานกลาง	1
	ผลรวม	**2.86**	**.81**	**ปานกลาง**	

จากตาราง 6 ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.86, S.D. = .81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 4 ด้านการติดตามประเมินผลและรายงานผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.06, S.D. = .1.18) รองลงมา คือ ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 2.86, S.D. = 1.02) และด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ ($\overline{X}$ = 2.82, S.D. = .97) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 2.71, S.D. = 1.08)

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 1 ด้านบริหารจัดการ

ที่	ด้านบริหารจัดการ	สภาพ				ปัญหา			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1.	สถานศึกษานำนโยบายการจัดการศึกษาต่อเนื่องมากำหนดเป็นภารกิจต่อเนื่องของสถานศึกษา	4.37	.71	มาก	3	2.61	1.24	ปานกลาง	10
2.	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง	4.30	.72	มาก	5	3.02	1.32	ปานกลาง	3
3.	สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.41	.77	มาก	1	2.61	1.60	ปานกลาง	10
4.	ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากร มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง	4.29	.76	มาก	6	2.63	1.41	ปานกลาง	9
5.	ครูมีความรู้ ความเข้าใจและความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง	4.17	.70	มาก	9	3.04	1.29	ปานกลาง	2
6.	ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.27	.73	มาก	7	2.81	1.67	ปานกลาง	5
7.	ครูมีการบูรณาการการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย	4.22	.71	มาก	8	2.80	1.11	ปานกลาง	6
8.	ครูมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	4.22	.68	มาก	8	2.93	1.15	ปานกลาง	4

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ด้านบริหารจัดการ	สภาพ				ปัญหา			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
9.	บุคลากรที่ปฏิบัติงานเพียงพอและครอบคลุมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	3.98	.77	มาก	11	3.20	1.50	ปานกลาง	1
10.	ครูนำผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.04	.81	มาก	10	2.63	1.16	ปานกลาง	9
11.	งบประมาณในการจัดการเรียนรู้/หลักสูตรมีความเหมาะสม/สอดคล้อง	3.64	.97	มาก	12	3.04	1.40	ปานกลาง	2
12.	รายงานผลการจัดกิจกรรม (กศ.ตน.26) ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดทราบ	4.32	.76	มาก	4	2.68	1.14	ปานกลาง	7
13.	สถานศึกษามีการรายงานผลการจัดกิจกรรมประจำปีงบประมาณ	4.38	.73	มาก	2	2.66	1.28	ปานกลาง	8
	ผลรวม	**4.20**	**.58**	**มาก**		**2.82**	**.97**	**ปานกลาง**	

จากตาราง 7 สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 1 ด้านบริหารจัดการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = .77) รองลงมา คือ ข้อที่ 13 สถานศึกษามีการรายงานผลการจัดกิจกรรมประจำปีงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = .73) และข้อที่ 1 สถานศึกษานำนโยบายการจัดการศึกษาต่อเนื่องมากำหนดเป็นภารกิจต่อเนื่องของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = .71) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 งบประมาณในการจัดการเรียนรู้/หลักสูตรมีความเหมาะสม/สอดคล้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.64, S.D. = .97)

ส่วนปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.82, S.D. = .97) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 9 บุคลากรที่ปฏิบัติงานเพียงพอและครอบคลุมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.20, S.D. = 1.50) รองลงมา คือ ข้อที่ 11 งบประมาณในการจัดการเรียนรู้/หลักสูตรมีความเหมาะสม/สอดคล้อง ($\overline{X}$ = 3.04, S.D. = 1.40) ข้อที่ 5 ครูมีความรู้ความเข้าใจและความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ($\overline{X}$ = 3.04, S.D. = 1.29) และข้อที่ 2 สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ($\overline{X}$ = 3.02, S.D. = 1.32) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 สถานศึกษานำนโยบายการจัดการศึกษาต่อเนื่องมากำหนดเป็นภารกิจต่อเนื่องของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 2.61, S.D. = 1.24) และข้อที่ 3 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 2.61, S.D. = 1.60)

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ที่	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สภาพ				ปัญหา			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1.	สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย	4.33	.56	มาก	5	2.64	1.29	ปานกลาง	14
2.	กศน. ตำบล มีความพร้อมเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของตำบล	4.16	.66	มาก	12	2.65	1.21	ปานกลาง	13
3.	กศน. ตำบล มีความพร้อมเป็นศูนย์การเรียนของตำบล	4.27	.68	มาก	8	2.64	1.22	ปานกลาง	14
4.	หลักสูตรอาชีพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	4.29	.69	มาก	6	2.78	1.25	ปานกลาง	11
5.	หลักสูตรอาชีพมีความสอดคล้องกับบริบทในชุมชน	4.26	.67	มาก	9	2.81	1.20	ปานกลาง	10

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สภาพ				ปัญหา			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
6.	มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.11	.63	มาก	14	3.28	1.23	ปานกลาง	1
7.	ครูมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.22	.63	มาก	11	2.92	1.24	ปานกลาง	7
8.	ครูมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม	4.11	.62	มาก	14	2.88	1.27	ปานกลาง	8
9.	มีรูปแบบการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่	4.42	.54	มาก	3	2.97	1.23	ปานกลาง	5
10.	ครูพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.15	.65	มาก	13	3.08	1.31	ปานกลาง	2
11.	ครูมีกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เหมาะสมกับเนื้อหา	4.25	.56	มาก	10	2.88	1.24	ปานกลาง	8
12.	การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร	4.44	.55	มาก	2	3.04	1.27	ปานกลาง	3
13.	ครูมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดทำรายงานผลการจบหลักสูตร	4.27	.67	มาก	8	2.94	1.32	ปานกลาง	6

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สภาพ				ปัญหา			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
14.	ครูรายงานผลการดำเนินงานลงในระบบฐานข้อมูล DMIS	4.46	.67	มาก	1	2.99	1.23	ปานกลาง	4
15.	มีการนิเทศ ติดตามผลระหว่างจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.34	.67	มาก	4	2.86	1.27	ปานกลาง	9
16.	มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานต้นสังกัด	4.28	.65	มาก	7	2.75	1.33	ปานกลาง	12
	ผลรวม	**4.27**	**.48**	**มาก**		**2.86**	**1.02**	**ปานกลาง**	

จากตาราง 8 สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = .48) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 14 ครูรายงานผลการดำเนินงานลงในระบบฐานข้อมูล DMIS มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = .67) รองลงมา คือ ข้อที่ 12 การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.44, S.D. = .55) และข้อที่ 9 มีรูปแบบการจัดกิจกรรม มีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = .54) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 8 ครูมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = .62) และข้อที่ 6 มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = .63) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ส่วนปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.86, S.D. = 1.02) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.28, S.D. = 1.23) รองลงมา คือ ข้อที่ 10 ครูพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 3.08, S.D. = 1.31) และข้อที่ 12

การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร ($\overline{X}$ = 3.04, S.D. = 1.27) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย ($\overline{X}$ = 2.64, S.D. = 1.29) และข้อที่ 3 กศน.ตำบล มีความพร้อมเป็นศูนย์การเรียนของตำบล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 2.64, S.D. = 1.22)

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม

ที่	ด้านการมีส่วนร่วม	สภาพ				ปัญหา			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1.	ครูมีการวางแผนความร่วมมือในการจัดกิจกรรม	4.29	.61	มาก	2	2.70	1.28	ปานกลาง	5
2.	ครูมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ภายในตำบล	4.27	.63	มาก	4	2.77	1.23	ปานกลาง	3
3.	ครูช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้	4.29	.66	มาก	2	2.82	1.19	ปานกลาง	1
4.	ครูร่วมกันแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน	4.22	.70	มาก	5	2.75	1.24	ปานกลาง	4
5.	ชุมชนให้ความร่วมมือระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรต่อเนื่อง	4.33	.68	มาก	1	2.68	1.24	ปานกลาง	6
6.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดกิจกรรม	4.16	.70	มาก	6	2.81	1.32	ปานกลาง	2
7.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ กศน.ตำบล	4.28	.70	มาก	3	2.57	1.23	ปานกลาง	9
8.	หน่วยงานภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผล	4.06	.67	มาก	7	2.65	1.18	ปานกลาง	7
9.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง	4.03	.71	มาก	8	2.63	1.23	ปานกลาง	8
	ผลรวม	**4.21**	**.58**	**มาก**		**2.71**	**1.08**	**ปานกลาง**	

จากตาราง 9 สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 ชุมชนให้ความร่วมมือระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = .68) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ครูมีการวางแผนความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = .63) ข้อที่ 3 ครูช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = .66) และข้อที่ 7 ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของ กศน. ตำบล ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = .70) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 9 ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = .71)

ส่วนปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.71, S.D. = 1.03) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ครูช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 2.82, S.D. = 1.19) รองลงมา คือ ข้อที่ 6 ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดกิจกรรม และข้อที่ 2 ครูมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ภายในตำบล ($\overline{X}$ = 2.77, S.D. = 1.23) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 7 ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ กศน. ตำบล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 2.57, S.D. = 1.23)

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 4 ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

ที่	ด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงานผล	สภาพ				ปัญหา			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ครู กศน.ตำบล มีการวัดและประเมินผล ก่อนเรียน-ระหว่างเรียน หลังเรียนในการดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่ทำผ่านมาทุกหลักสูตร	4.12	.73	มาก	6	2.86	1.30	ปานกลาง	7
2	ครู กศน.ตำบล ได้รับการนิเทศติดตาม ช่วยเหลือ สนับสนุนจาก กศน.อำเภอ ในการทำงานเป็นอยู่ประจำ สม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง	4.11	.59	มาก	7	2.85	1.34	ปานกลาง	8
3	สถานศึกษามีการดำเนินการติดตามผล และรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ	3.98	.78	มาก	9	2.86	1.43	ปานกลาง	7
4	ครูมีการสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ	4.30	.66	มาก	2	3.01	1.39	ปานกลาง	6
5	ครูนำผลการจัดกิจกรรมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลมาใช้ปรับปรุงพัฒนากิจกรรม	4.16	.75	มาก	5	3.04	1.38	ปานกลาง	5
6	ครูมีการจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี	4.31	.63	มาก	1	3.14	1.46	ปานกลาง	4
7	สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา	4.27	.68	มาก	3	3.21	1.47	ปานกลาง	3
8	สถานศึกษามีนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง	4.18	.68	มาก	4	3.34	1.33	ปานกลาง	1
9	สำนักงาน กศน. จังหวัดติดตามและประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	4.05	.80	มาก	8	3.25	1.33	ปานกลาง	2
	ผลรวม	**4.17**	**.58**	**มาก**		**3.06**	**1.18**	**ปานกลาง**	

จากตาราง 10 สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 4 ด้านการติดตามประเมินผลและรายงานผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 ครูมีการจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = .63) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ครูมีการสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = .66) และข้อที่ 7 สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = .68) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 สถานศึกษามีการดำเนินการติดตามผล และรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = .78)

ส่วนปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ด้านที่ 4 ด้านการติดตามประเมินผลและรายงานผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.06, S.D. = 1.18) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 8 สถานศึกษามีนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.34, S.D. = 1.33) รองลงมา คือ ข้อที่ 9 สำนักงาน กศน. จังหวัด ติดตามและประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.25, S.D. = 1.33) และข้อที่ 7 สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.21, S.D. = 1.47) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 2 ครู กศน.ตำบลได้รับการนิเทศติดตาม ช่วยเหลือ สนับสนุน จาก กศน.อำเภอ ในการทำงานเป็นอยู่ประจำสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 2.85, S.D. = 1.34)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการมีผู้ให้ความคิดเห็น จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 45.13 ดังนำเสนอในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการมีผู้ให้ความคิดเห็น

ที่	ด้านการบริหารจัดการ	ความถี่ (คน)
1	สถานศึกษาควรได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม บางกิจกรรม เช่น การจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลักสูตรอาชีพระยะสั้น	29
2	หน่วยงานต้นสังกัดควรเพิ่มจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ เนื่องจากปัจจุบันบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานไม่ครอบคลุมต่อพื้นที่เขตบริการ ที่กำหนดเขตบริการของครู กศน. ตำบลรับผิดชอบงานทั้งตำบล	17
3	สถานศึกษาควรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของแต่ละพื้นที่ เพื่อเอื้อให้กับครูที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสภาวการณ์ในปัจจุบัน	15
4	หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานของครู เนื่องจากสภาวการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่เป็นไปตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	6
5	หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการปรับปรุงแบบรายงานการจัดกิจกรรม เพื่อให้เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม และเป็นแนวปฏิบัติให้กับครูผู้รายงาน	2

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีผู้ให้ความคิดเห็น จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 56.94 ดังนำเสนอในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงข้อเสนอแนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ที่	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ความถี่ (คน)
1	สถานศึกษาควรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผ่านมาต้องผ่านการอนุมัติหลักสูตรจากสำนักงาน กศน. ก่อนอนุมัติการใช้หลักสูตรดังกล่าว ทำให้การพัฒนาหลักสูตรไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร	28
2	ครูควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ยังไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการ	27
3	หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ครูกำหนดรูปแบบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร เนื่องจากสภาวการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความยากลำบาก ด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ ด้าน เช่น รูปแบบการจัดการศึกษา การพบกลุ่ม เป็นต้น	15
4	หน่วยงานต้นสังกัดควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ DMIS ให้มีความเสถียร เพื่ออำนวยความสะดวกในการรายงานของครู และสามารถดึงข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	9
5	สถานศึกษาควรให้ความยืดหยุ่นกับการจัดกิจกรรมของครู เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้เหมาะสมกับหลักการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	6
6	หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ครูกำหนดรูปแบบการวัดผลประเมินผลจบหลักสูตรของผู้เรียน ที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน	5

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมมีผู้ให้ความคิดเห็นจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 35.41 ดังนำเสนอในตาราง 13

ตาราง 13 แสดงข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วม

ที่	ด้านการมีส่วนร่วม	ความถี่ (คน)
1	สถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในระดับสถานศึกษา และจังหวัด อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	24
2	สถานศึกษาควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตลอดจนถึงระดับตำบล เพื่อเอื้อต่อการทำงานในพื้นที่ของครู	16
3	สถานศึกษาควรให้ชุมชนเข้ามีมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น	7
4	สถานศึกษาควรมีการบูรณาการการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย	4

จากการสอบถามข้อเสนอแนะด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล มีผู้ให้ความคิดเห็นจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ดังนำเสนอในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงข้อเสนอแนะด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

ที่	ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล	ความถี่ (คน)
1	สำนักงาน กศน. จังหวัด ควรมีการนิเทศ ติดตามผลและรายงานผลการนิเทศผลการดำเนินงานให้สถานศึกษาทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป	28
2	สำนักงาน กศน. จังหวัด ควรมีการติดตามและประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาทราบและนำไปปรับปรุง	27
3	สำนักงาน กศน. จังหวัด ควรมีการนิเทศ ประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และแจ้งให้สถานศึกษาทราบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานต่อไป	15
4	กศน.อำเภอ ควรมีการติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู เพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	9
5	สำนักงาน กศน. จังหวัด และ กศน. อำเภอ ควรมีการติดตามผลการดำเนินงาน และรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ เพื่อเอื้อต่อการปฏิบัติงานของครู	6
6	สำนักงาน กศน. จังหวัด และ กศน. อำเภอ ควรมีการกำกับ ดูแลและช่วยเหลือ การปฏิบัติงานของครู เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดผลสัมฤทธิ์กับผู้เรียนมากที่สุด	5

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู กศน. ตำบล ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ และครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง รวม 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา และแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

1.1 ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม และด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ ส่วนด้านที่ 4 ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.1.1 ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 13 สถานศึกษามีการรายงานผลการจัดกิจกรรมประจำปี และข้อที่ 1 สถานศึกษานำนโยบายการจัดการศึกษาต่อเนื่องมากำหนดเป็นภารกิจต่อเนื่องของ ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 11 งบประมาณในการจัดการเรียนรู้/หลักสูตร มีความเหมาะสม/สอดคล้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.1.2 ด้านที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 14 ครูรายงานผลการดำเนินงานลงในระบบฐานข้อมูล DMIS มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ข้อที่ 12 การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร และข้อที่ 9 มีรูปแบบการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 8 ครูมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม และข้อที่ 6 มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.1.3 ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 5 ชุมชนให้ความร่วมมือระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ครูมีการวางแผนความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ข้อที่ 3 ครูช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และข้อที่ 7 ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของ กศน. ตำบล ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 9 ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.1.4 ด้านที่ 4 ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 ครูมีการจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 4 ครูมีการสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ และข้อที่ 7 สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 3 สถานศึกษามีการดำเนินการติดตามผล และรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 4 ด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงานผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ ส่วนด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.1 ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 9 บุคลากรที่ปฏิบัติงาน เพียงพอและครอบคลุมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ข้อที่ 11 งบประมาณในการจัดการเรียนรู้/หลักสูตร มีความเหมาะสม/สอดคล้อง ข้อที่ 5 ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และข้อที่ 2 สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 สถานศึกษานำนโยบาย

การจัดการศึกษาต่อเนื่องมากำหนดเป็นภารกิจต่อเนื่องของสถานศึกษา และข้อที่ 3 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.2 ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ข้อที่ 10 ครูพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อที่ 12 การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย และข้อที่ 3 กศน. ตำบล มีความพร้อมเป็นศูนย์การเรียนของตำบล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.3 ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 ครูช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ข้อที่ 6 ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดกิจกรรม และข้อที่ 2 ครูมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ภายในตำบล ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 7 ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ กศน.ตำบล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.4 ด้านที่ 4 ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 8 สถานศึกษามีนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ข้อที่ 9 สำนักงาน กศน. จังหวัด ติดตามและประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา และข้อที่ 7 สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 2 ครู กศน.ตำบล ได้รับการนิเทศติดตาม ช่วยเหลือสนับสนุน จาก กศน.อำเภอ ในการทำงานเป็นอยู่ประจำ สม่ำเสมอ อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

2.1 ด้านการบริหารจัดการมีผู้ให้ความคิดเห็น จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 45.13 1) สถานศึกษาควรได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม เช่น การจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลักสูตรอาชีพระยะสั้น (f = 29 คน) 2) หน่วยงานต้นสังกัดควรเพิ่มจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ เนื่องจากปัจจุบันบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานไม่ครอบคลุมพื้นที่เขตบริการ (f = 17 คน)

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีผู้ให้ความคิดเห็น จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 56.94 1) สถานศึกษาควรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ƒ = 28 คน) 2) ครูควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม (ƒ = 27 คน)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมมีผู้ให้ความคิดเห็นจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 35.41 1) สถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในระดับสถานศึกษาและจังหวัดอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ (ƒ = 24 คน) 2) สถานศึกษาควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตลอดจนถึงระดับตำบล เพื่อเอื้อต่อการทำงานในพื้นที่ของครูมี (ƒ = 16 คน)

2.4 ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล มีผู้ให้ความคิดเห็น จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 1) สำนักงาน กศน. จังหวัดควรมีการนิเทศ ติดตามผลและรายงานผลการนิเทศ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป (ƒ = 28 คน) 2) สำนักงาน กศน. จังหวัด ควรมีการติดตามและประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาทราบและนำไปปรับปรุง (ƒ = 27 คน)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นสำคัญของการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

จากผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21) พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ครูได้ดำเนินการรายงานผลการดำเนินงานลงในระบบฐานข้อมูล DMIS ตลอดจนทำการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร และมีรูปแบบการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต่อเนื่องเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ

ซึ่งกำหนดให้การนิเทศ ติดตามผลการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยให้รายงานผลการดำเนินงานในระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ สำนักงาน กศน. (District Management Information System (DMIS)) ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ สมปอง วิมาโร (2554) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ในภาพรวมสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ทวีโชค เรืองขจรเมธี (2556) ศึกษา เรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพะเยา พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับ นฤพนธ์ ศรีปากดี (2559) ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบตามการรับรู้ของนักศึกษา กศน. ตำบลจันทร์เพ็ญ อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อภิชาต ขันธชัย (2559) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สุนีรัตน์ ปัตถาทุม (2557) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.86) พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงว่า ครูมีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความราบรื่น จึงพบปัญหาต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูได้ช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ตลอดจนชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดกิจกรรม และครูได้ดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ภายในตำบล และบูรณาการความร่วมมือในการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ว่าด้วย แหล่งเรียนรู้

ราคาถูก: กศน. ตำบลหรือแขวง โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งคือ 1) เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ประชาชนได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 2) เพื่อสร้างและขยายภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน 3) เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่าย 4) เพื่อประสานและเชื่อมโยงการดำเนินงานการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ อภิชาต ขันธชัย (2559) ได้ศึกษา เรื่องสภาพการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับ สมปอง วิมาโร (2554) ได้ศึกษา เรื่องสภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน พบว่า ด้านการติดตามประเมินผลและรายงานผลมีสภาพการจัดการศึกษานอกระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สำนักงาน กศน. จังหวัดน่าน ควรมีรูปแบบการรายงานผลการดำเนินงานที่สามารถประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น สำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน ควรมีการนิเทศ ติดตาม กำกับ ช่วยเหลือสนับสนุนและรายงานผลการนิเทศผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานรวมทั้งนำไปปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู กศน. สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยแหล่งเรียนรู้ราคาถูก : กศน. ตำบลหรือแขวง พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และการพัฒนา. (2564). **แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ 2564.** น่าน: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน.

กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ. (2561). **แนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561).** กรุงเทพฯ: รังษีการพิมพ์.

กอบกุล กลับอำไพ. (2551). **การบริหารจัดการศูนย์การเรียนชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช.** การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.

จักรวุฒิ ชนะพันธ์. (2558). รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ. **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น,** 11(2), 157–165.

ดุษณี คำมี. (2557). **การศึกษาตลอดชีวิต : พัฒนาสังคมไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้.** สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2564, จาก https://doi.nrct.go.th//ListDoi/listDetail? Resolve_DOI= 10.14456/jmu.2014.5.

ทวีโชค เรืองขจรเมธี. (2556). **ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครู กศน.ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพะเยา.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

ทองอยู่ แก้วไทรฮะ. (2550). คิดเป็น : เพื่อนเรียนรู้สู่อนาคต. **วารสารการศึกษานอกโรงเรียน กศน.เพื่อนเรียนรู้,** 1(1), 12–16. .

ธเนตร หลงศรี. (2558). **การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ธิติ พึ่งเพียร. (2554). **ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, นครปฐม.

นฤพนธ์ ศรีปากดี. (2559). **สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบตามการรับรู้ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลจันทร์เพ็ญ อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิยาลัยนครพนม, นครพนม.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). **การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์.** กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

ศรัญญา โนนคู่เขตโข. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุบลราชธานี. **วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย,** 1(1), 113–123.

สมปอง วิมาโร. (2554). **สภาพการดำเนินงาน กศน. ตำบล : แหล่งเรียนรู้ราคาถูก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.

สำนักงาน กศน. (2565). **มาตรฐาน กศน.ตำบล ปี 2565.** กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). **การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.** กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2559). **คู่มือการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559).** กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2561). **แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561).** กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สุนีรัตน์ ปัตถาทุม. (2557). **การศึกษาการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, กาฬสินธุ์.

อภิชาต ขันธชัย. (2559). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2557). **การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต Lifelong Education and Lifelong Learning.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Dave, R. H. (1973). **Lifelong Education and School Curriculum.** Hamburg: Unesco Institute for Education.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement,** 30(3), 607–610.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.อนวัช อุ่นกอง	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนสันติคีรี สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. นายประพันธ์ ทองพราว	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน
3. นางวัชญาณ์ ยอดหล้า	ครูชำนาญการพิเศษ ครู กศน. อำเภอเมืองน่าน

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปใช้ในการศึกษาวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน 2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยเก็บรวมรวมข้อมูลจากครู กศน. ตำบล ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ ปกติ และครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง โดยแบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ
   - ☐ ชาย
   - ☐ หญิง
2. อายุ
   - ☐ 20–30 ปี
   - ☐ 31–40 ปี
   - ☐ 41–50 ปี
   - ☐ 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด
   - ☐ อนุปริญญา
   - ☐ ปริญญาตรี
   - ☐ ปริญญาโท
   - ☐ ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ
   - ☐ ต่ำกว่า 5 ปี
   - ☐ 5–10 ปี
   - ☐ 10–15 ปี
   - ☐ มากกว่า 15 ปี
5. ตำแหน่งทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม
   - ☐ ครู กศน. ตำบล
   - ☐ ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ ปกติ
   - ☐ ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน ซึ่งกำหนดคะแนนไว้ ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การจัดการศึกษานอกระบบ	สภาพ					ปัญหา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการ											
1	สถานศึกษานำนโยบายการจัดการศึกษาต่อเนื่องมากำหนดเป็นภารกิจต่อเนื่องของสถานศึกษา										
2	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง										
3	สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานประจำปี										
4	ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง										
5	ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง										
6	ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้										
7	ครูมีการบูรณาการการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย										
8	ครูมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน										

ข้อ	การจัดการศึกษานอกระบบ	สภาพ					ปัญหา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9	บุคลากรที่ปฏิบัติงาน เพียงพอและครอบคลุมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย										
10	ครูนำผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง										
11	งบประมาณในการจัดการเรียนรู้/หลักสูตรมีความเหมาะสม/สอดคล้อง										
12	รายงานผลการจัดกิจกรรม (กศ.ตน.26) ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดทราบ										
13	สถานศึกษามีการรายงานผลการจัดกิจกรรมประจำปีงบประมาณ										
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้											
14	สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย										
15	กศน. ตำบล มีความพร้อมเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของตำบล										
16	กศน. ตำบล มีความพร้อมเป็นศูนย์การเรียนของตำบล										
17	หลักสูตรอาชีพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน										
18	หลักสูตรอาชีพมีความสอดคล้องกับบริบทในชุมชน										
19	มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ										
20	ครูมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
21	ครูมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม										
22	มีรูปแบบการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่										
23	ครูพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
24	ครูมีกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เหมาะสมกับเนื้อหา										

ข้อ	การจัดการศึกษานอกระบบ	สภาพ					ปัญหา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
25	การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร										
26	ครูมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและจัดทำรายงานผลการจบหลักสูตร										
27	ครูรายงานผลการจัดดำเนินงานลงในระบบฐานข้อมูล DMIS										
28	มีการนิเทศ ติดตามผลระหว่างจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา										
29	มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานต้นสังกัด										
ด้านการมีส่วนร่วม											
30	ครูมีการวางแผนความร่วมมือในการจัดกิจกรรม										
31	ครูมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ภายในตำบล										
32	ครูช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้										
33	ครูร่วมกันแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน										
34	ชุมชนให้ความร่วมมือระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรต่อเนื่อง										
35	ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดกิจกรรม										
36	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ กศน.ตำบล										
37	หน่วยงานภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผล										
38	ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง										

ข้อ	การจัดการศึกษานอกระบบ	สภาพ					ปัญหา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล											
39	ครู กศน.ตำบล มีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน-ระหว่างเรียน หลังเรียนในการดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่ทำผ่านมาทุกหลักสูตร										
40	ครู กศน.ตำบล ได้รับการนิเทศติดตาม ช่วยเหลือ สนับสนุน จาก กศน.อำเภอ ในการทำงานเป็นอยู่ประจำ สม่ำเสมอ อย่างต่อเนื่อง										
41	สถานศึกษามีการดำเนินการติดตามผล และรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ										
42	ครูมีการสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ										
43	ครูนำผลการจัดกิจกรรมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล มาใช้ปรับปรุงพัฒนากิจกรรม										
44	ครูมีการจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี										
45	สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา										
46	สถานศึกษามีนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง										
47	สำนักงาน กศน. จังหวัด ติดตามและประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา										

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษานอกระบบ (ถ้ามี)

1. ด้านการบริหารจัดการ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญประกอบงานวิจัย
เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปใช้ในการศึกษาวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน 2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยเก็บรวมรวมข้อมูลจากครู กศน. ตำบล ครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่ปกติ และครูอาสาสมัคร กศน. พื้นที่สูง โดยแบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในการตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีความหมายดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรง/สอดคล้องตามวัตถุประสงค์

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรง/สอดคล้องตามวัตถุประสงค์

–1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรง/สอดคล้องตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี้

นางสาวเสาวรัตน์ มะโนคำ
นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน ซึ่งกำหนดคะแนนไว้ ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพ/ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ที่	การจัดการศึกษานอกระบบ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านการบริหารจัดการ					
1	สถานศึกษานำนโยบายการจัดการศึกษาต่อเนื่องมากำหนดเป็นภารกิจต่อเนื่องของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00
2	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00
3	สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานประจำปี	+1	+1	+1	1.00
4	ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00
5	ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00
6	ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
7	ครูมีการบูรณาการการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย	+1	+1	+1	1.00
8	ครูมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	1.00
9	บุคลากรที่ปฏิบัติงาน เพียงพอและครอบคลุมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	1.00
10	ครูนำผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00
11	งบประมาณในการจัดการเรียนรู้/หลักสูตร มีความเหมาะสม/สอดคล้อง	+1	+1	+1	1.00

ที่	การจัดการศึกษานอกระบบ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
11	งบประมาณในการจัดการเรียนรู้/หลักสูตร มีความเหมาะสม/สอดคล้อง	+1	+1	+1	1.00
12	รายงานผลการจัดกิจกรรม (กศ.ตน.26) ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดทราบ	+1	+1	+1	1.00
13	สถานศึกษามีการรายงานผลการจัดกิจกรรมประจำปีงบประมาณ	+1	+1	+1	1.00
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
14	สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย	+1	+1	+1	1.00
15	กศน. ตำบล มีความพร้อมเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของตำบล	+1	+1	+1	1.00
16	กศน. ตำบล มีความพร้อมเป็นศูนย์การเรียนของตำบล	+1	+1	+1	1.00
17	หลักสูตรอาชีพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	+1	+1	+1	1.00
18	หลักสูตรอาชีพมีความสอดคล้องกับบริบทในชุมชน	+1	+1	+1	1.00
19	มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00
20	ครูมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
21	ครูมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
22	มีรูปแบบการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่	+1	+1	+1	1.00
23	ครูพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
24	ครูมีกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
25	การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
26	ครูมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดทำรายงานผลการจบหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00

ที่	การจัดการศึกษานอกระบบ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
27	ครูรายงานผลการจัดดำเนินงานลงในระบบฐานข้อมูล DMIS	+1	+1	+1	1.00
28	มีการนิเทศ ติดตามผลระหว่างจัดกระบวนการเรียนรู้โดยคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00
29	มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานต้นสังกัด	+1	+1	+1	1.00
ด้านการมีส่วนร่วม					
30	ครูมีการวางแผนความร่วมมือในการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00
31	ครูมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ภายในตำบล	+1	+1	+1	1.00
32	ครูช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	1.00
33	ครูร่วมกันแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00
35	ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00
36	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ กศน.ตำบล	+1	+1	+1	1.00
37	หน่วยงานภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามผล	+1	+1	+1	1.00
38	ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00
ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล					
39	ครู กศน.ตำบล มีการวัดและประเมินผล ก่อนเรียน–ระหว่างเรียน ในการดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่ทำผ่านมาทุกหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
40	ครู กศน.ตำบล ได้รับการนิเทศติดตาม ช่วยเหลือสนับสนุน จาก กศน.อำเภอ ในการทำงานเป็นอยู่ประจำ สม่ำเสมอ อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00
41	สถานศึกษามีการดำเนินการติดตามผล และรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00
42	ครูมีการสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ	+1	+1	+1	1.00

ที่	การจัดการศึกษานอกระบบ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
43	ครูนำผลการจัดกิจกรรมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล มาใช้ปรับปรุงพัฒนากิจกรรม	+1	+1	+1	1.00
44	ครูมีการจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี	+1	+1	+1	1.00
45	สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00
46	สถานศึกษามีนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00
47	สำนักงาน กศน. จังหวัด ติดตามและประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษานอกระบบ (ถ้ามี)

1. ด้านการบริหารจัดการ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ง การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.888	.897	89

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	เสาวรัตน์ มะโนคำ
วัน เดือน ปี เกิด	27 กุมภาพันธ์ 2536
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลน่าน
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2559 วท.บ. (ฟิสิกส์), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	41 หมู่ 3 ตำบลส้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
ผลงานตีพิมพ์	เสาวรัตน์ มะโนคำ (ผู้บรรยาย). (23 เมษายน 2565). สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 454-464). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.